

galiba hiçbirimiz
bu dünyadan sağ
çıkamıycaz!

ÇİĞDEM CAN

GENÇ
TİMEK

galiba
hiçbirimiz bu
dünyadan sağ
çıkamayacağız

çiğdem can

Yayın Yönetmeni: Savaş Özdemir
Editör: Merve Okçuk
Kapak Tasarımı: Erdi Demir
İllüstrasyonlar: Fatih Öztürk
İç Tasarım: Nur Kayaalp

1-4. baskılar Carpe Diem Yayınları
tarafından yapılmıştır.

5. Baskı Ağustos 2017

Uluslararası Seri No: (ISBN) 978-605-08-2314-1

9 786050 823141

TİMAŞ YAYINLARI

Adres Cağaloğlu, Alemdar Mah. Alay Köşkü Cd.

No:5 Fatih/İstanbul

Telefon (0212) 511 24 24

Posta P.K. 50 Sirkeci/İstanbul

E-posta bilgi@genctimas.com

Baskı ve Cilt: Sistem Matbaacılık

Sertifika No 16086

Adres Yılanlı Ayazma Sok. No:8 Davutpaşa-Topkapı/İstanbul

Tel (0212) 482 11 01

TİMAŞ YAYINLARI / 4070

GÜL KEYFİM GÜL / 11

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 12364

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

içimdekiler

- tanıştıralım, bu ölüm / 11
takk! / 13
gözü toprağa bakıyor / 15
harbiden ölmüş / 18
amanın bu ölmüş! / 21
resmen ölü / 23
ey ruh gittiysen güle güle / 24
o kadar ruhsuz değiliz / 25
ruh idi... can idi... / 26
öteki köy / 27
eski mısır'da ölüm inancı / 28
eski iran'da ölüm inancı / 31
mezopotamya'da ölüm inancı / 32
dini inanışlara göre ölüm / 34
musevilikte ölüm inancı / 36
hristiyanlıkta ölüm inancı / 38
islamiyette ölüm inancı / 40
okültizmde ölüm inancı / 43
şamanizmde ölüm inancı... / 45
hinduizmde ölüm inancı / 48
janizmde ölüm inancı / 50
budizmde ölüm inancı / 51
uçtu uçtu kuş uçtu / 53
pazara kadar değil mezara kadar / 56

musevilerde cenaze merasimi / 58
hristiyanlarda cenaze merasimi / 59
müslümanlarda cenaze merasimi / 64
toprak kabul etmiyy! / 67
eski türklerde ölüm gelenekleri / 69
hem ağlarım hem yakarım / 70
nasılsınız, ölü müsünüz? / 72
ağlarsa hanım ağlar... / 74
yüksek yüksek tepelere... / 76
bizim ölümüz sizin ölünüzü döver / 78
bir dahaki cenazede görüşürüz / 80
tabut ağacı / 83
al zıkkımlan! / 85
tanrı olacak adam mıydı? / 86
ah yandı ciğerim, yandıı!! / 89
tümülüsüme gelme istemem / 91
dam üstünde urneler / 93
eski mısırlılarda cenaze olayı / 94
mumyanız hazır, buyurun / 96
krallar gibi / 99
reenkarnasyon / 100
ben bir ölüp geliyorum / 101
dejavu ne javu? / 103
bu olmazsa öbürü / 105
sizi bir yerden ruhum ısıriyor / 107
ölümsüzlük bulundu! / 109
aslında yüz seksenim ama otuz gösteriyorum / 110

kullan-at vücut /	112
aynı denizanasına çekmiş /	114
birkaç tahtası fazla /	115
o yaşamış, ben de yaşarım /	116
benimkisi mantarlı olsun /	117
benim fareden neyim eksik /	119
ceset dondurmaca /	120
fazla bedeni olan var mı? /	122
ölü yiyiciler /	123
ölümsüzlük ilacı /	125
“ba” ile “ka” /	127
şu görmüş olduğunuz iksir /	129
bilmediğin otu yeme /	132
abıhayat /	135
iyi saatte olsunlar /	136
zombilerin doğuşu /	138
annecim hortlak! /	140
yanlış yazmışlar evlat! /	142
ölümle ilgili ilginç bilgiler /	144
ölüm istatistikleri /	150
ölüm habercileri /	161
ölümlerden ölüm beğen /	165
enteresan ölümler /	171
ölümle ilgili kavramlar /	180
ilginç vasiyetler /	190
ünlüler de ölür /	194
ve... /	200

tanıştıralım, bu ölüm

Ölüm, bilimsel olarak “Canlı bir varlığın hayati faaliyetlerinin sona ermesi” olarak tanımlanıyor. Fakat bu tanımlama, sadece bir bedenden ibaret olmayan insan için pek de yeterli bir tanımlama değil.

Şimdi biz tutup konuyu biraz daha genişletelim. Açılın şöyle. Herkes el ele tutuşsun. Ve dünyada en çok neleri sevdiğini bir düşünsün. Başlıyoruz:

Bir daha hiç çikolata, cips, dondurma artık sevdiğimiz ne varsa yiyememeye...

Demli çay, meşrubat, ayran vesaire içememeye...

Sevdiklerimizi dünya gözüyle bir daha hiç görememeye...

Bayramlarda toplaşan yakınlarımızın arasında olamamaya...

Doğum günlerinde, düğünlerde, derneklerde halay çekememeye...

Pikniğe gidip mangal yapamamaya...

Sakız şişirip patlatamamaya...

Özene bezene dayayıp döşediğimiz evimize bir daha adım atamamaya...

Uyuyamamaya...

Uyanamamaya...

Ve...

Çatlasak da patlasak da bir daha hiç nefes alamamaya...

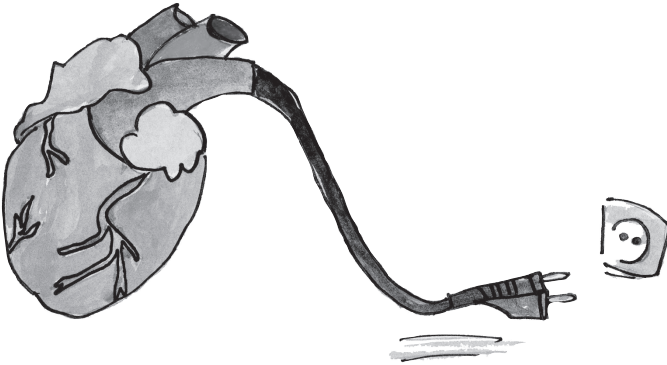
Biz uzunca “ölüm” diyoruz.

takk!

Ölen kişilerin ardından söylenen o moda sözü hepimiz biliriz. “Kaybımız çok büyük!..”

İyi de öleninkinden daha mı büyük? Yukarıda sıraladık işte. Hiç bitmeyecek sanılan dünya hayatında canımızı dişimize takarak, hatta bazen ölümü göze alarak edindiğimiz ne varsa, “Ver bakayım sen şunları!” diye gelip elimizden alır ölüm. Yani onca varlığın sahipliği, bir küçük kalbin tak diye durmasına bağlı.

Her şeyi üretebilen inanılmaz karmaşık, milyonlarca aynı cihazın aynı anda çalıştığı bir makinenin, bütün işlevinin bir fişe bağlı olması gibi. Fişi çektin. Takk! Makine istop etti.

Şimdi bu makinenin üretebileceği şeylerin devamlılığına ne kadar güvenilebilir ki. İşte “Hayır efendim, ben bütün bunları bırakıp gideceğime inanamıyorum. Yok yok. Ben kesinlikle ölmeliyim. Şey, ölmesem olmaz mı ki?” korkusundan kaynaklanan ölümsüzlük arayışı, var olduğu tarihten itibaren insanoğlunun aklının bir köşesini hep kurcalayıp durmuştur.

Dünyaya kazık takmak için tarih boyunca neler yapılmıştır neler... Hatta ölümsüz olacağı derken, bu sebeple ölüp giden Niyaziler bile olmuştur.

Tüm bu çabalamaları, tırmalamaları, arayışları ve tarayışları ilerleyen sayfalarımızda şey edeceğiz. Ama önce yaşamın sonu anlamına gelen, dünyada yaşayacağımız en son olay olan ölüm nasıl yaşanır onu anlatmaya başlayalım.

Ama okurken sakın korkmayın. Çünkü korkunun ecele hiçbir faydası yoktur...

gözü toprağa bakıyor

Dünya yaşamı için gerekli yegâne malzeme, bir adet candır. Bu yüzden yaşamaya devam eden her varlığa “canlı” denir. Yani dumanlı ya da dumansız hava sahalarda nefes alıp vermek için mutlaka bir can sahibi olmak gerekir. Yıllarca beden evimizde yaşamaya alışık olan canımız, olay mahallini terk etmek istemez.

Fakat ecel, kiminin elinden, kiminin ensesinden tuttuğu gibi alıp gitmeye çalışır. İşte bu anlara halk dilinde “can çekişme” adı verilir. Tıbbi olarak “agoni” denilen bu anlar, kiminde çok kısa sürer, kimindeyse uzun mu uzun...

Yani “Hepimizin gitçeee yer orası!” demekle bitmez bu iş. Gidilmesi gereken yere gidene kadar insanın canı burnundan gelir.

Ölümün can verme aşamasında, dolaşım ve solunum sistemlerinde bir daha iyileşmesi mümkün olmayan, geri dönüşü imkânsız değişiklikler meydana gelir. Bu anda insan tam bir hareketsizlik ve sessizlik içerisine girer. Etrafındakilerin kendisine bakan acıklı gözlerini ve sözlerini algılamaz, dış uyarıların kapsama alanı dışına yavaş yavaş çıkar ve bu hâl, “Sayın dünya abonesi!

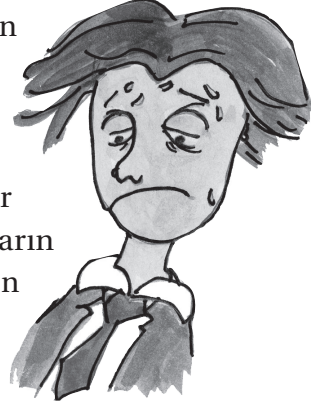
Artık bu kişiye ulaşamıyor! ÖlümCell baş sağlığı diler!” durumuna doğru hızla ilerler.

Daha sonra vücuttaki bütün sistemlerin çalışması durur. Bazı durumlarda ölmek üzere olan kişinin metabolizmasındaki bozukluklar çok kısa bir süreliğine de olsa bozulmayı bırakıp, hafif bir iyileşme gösterebilir. Hatta az önce diğer tarafa geçmenin eşliğine gelen kişi kendini iyi hissettiğini bile söyleyebilir. Bu giderayak iyileşme durumu, halk arasında “Can çıkmadan ümit kesilmez” olayı olarak kabul edilip, “Bizim kayınpeder kaç kere öte tarafa gitti gitti geldi, gitti gitti geldi” şeklinde ifade edilse de, aslında ölüm öncesi görülebilen geçici bir iyileşmeden başka bir şey değildir. Bu iyileşme hâli, kısa bir süre sonra tekrar önceki hâlsizliğe ve hareketsizliğe dönüşür.

Beden, bu hareketsizliğe büründüğü andan itibaren ilk olarak görme duyusu gider. Tabiri caiz ise artık kişinin gözü toprağa bakıyordur. Daha sonra bu gidişe iştme duyusu da katılır. Ve artık etrafındaki sesleri duyamaz olur. Göz bebekleri genişler ve yukarı doğru bakar bir hâl alır. Göz akı ve göz kenarlarında yapışkan bir sıvı toplanır. Göz içeri doğru çöker, feri söner. Yani parlaklığını kaybedip matlaşır. Tam bu esnada gözden son bir damla yaş gelebilir. Alında, “ecel teri” de denilen iri taneli ter damlacıkları birikir.

İnsanı anlatırken bile ürperten bu sahnenin devamında kalp artık son atışlarını yapmaya başlar. Geri sayım başlamıştır. İnsan dünyaya ağır ağır el sallarken, nabız yavaş yavaş duyulmaz olur. El ve ayaklar soğurken, vücut içindeki organların ısısı 42-43 dereceye yükselir. Beden kendini salar. Vücut salguları dışarı akmaya başlar. Ve tüm organlar ölüme teslim olur.

Ölüm olayının iki dönemi vardır. Birinci dönem; fonksiyonel, klinik veya formatik ölüm dönemidir. İkinci dönemde ise hücreler ve moleküller ölür. Az önce anlattığımız ölüm evreleri bu iki dönemde gerçekleşir.

harbiden ölmüş

Ölüm olayının tıbben onaylanması, yani “Bu kişi harbiden ölmüştür” teşhisinin konulması için bazı metotlar vardır. Öyle nefes gitti, işi bitti diye kişi apar topar toprağın altına konulmaz. Ölmüş mü yoksa ölmekten beter mi olmuş, buna bazı testlerden sonra karar verilir. Bunlar şunlardır. Şunlar da bunlardır:

nefes alıyor mu?

Öldüğü düşünölen kişinin çaktırmadan nefes alıp almadığını tam olarak anlamak için bir bardak suya ihtiyaç vardır. Diyeceksiniz ki niye? Hemen anlatalım. Bu su dolu bardak öldüğünden işkillenilen kişinin göğsünün üzerine konulur ve beklemeye başlanır. Üzerinden zaman geçtiği hâlde bardaktaki su titremiyorsa ve eğer kişi uzun süre nefes tutabilme rekortmeni değilse, bir de o esnada etraftan bir tır falan geçmiyorsa, artık hakikaten son nefesini vermiş, başka da nefes almıyor demektir.

Solunumun devam edip etmediğini anlamanın bir başka metodu daha vardır ki o da “ayna testi”dir. Belki de aynanın icadıyla başlamış en eski yöntemdir bu. Öyle sessiz nefessiz, çıt çıkarmadan yatan kişinin burnuna bir ayna tutulur. Eger ayna buğulandıysa kişi ölmemiştir.

Derhâl sevinilir. Ama buğu muğu yoksa, salasını okutmak üzere en yakın camiye doğru ilerlenir. Yalnız şu da vardır, ayna bazen kişi yaşadığı için değil, öldüğü için de buğulanabilir. Çünkü ölüm sonrası meydana gelen kokma olayı esnasında bedenden dışarı buhar da çıkabilir.

kalbi de mi durmuş?

Öldüğü düşünülen kişi, nabız atışlarını net olarak saptayabilen, çizdiği zikzaklarla kalp atışlarını gösteren ve özellikle televizyon dizilerindeki hastane sahnelerinden hepimizin ezbere bildiği “elektrokardiyografi” cihazına bağlanır.

Cihaz zikzak yerine dümdüz bir çizgi çiziyorsa kişinin kendisi de dümdüz olmuş demektir. Yani eğer kalbi durduğu hâlde hâlâ yaşabilmek gibi bir korkunçluğu da yoksa kesinlikle ölmüştür.

Bir kişinin EX olduğunun yani halk arasındaki tabirle, mortu çektiğinin kesin olarak saptanması için bu metot yeterlidir. Eğer kişiyi bu alete bağlama imkânı varsa o vakit suya, aynaya maynaya gerek yoktur. Çünkü normal olarak kalbi duran kişi nefes de alamaz. Yok, eğer alıyorsa o zaman da buna şahit olanların korkudan ölme durumları söz konusu olabilir.

bir de kanına bakalım

uzun süreli hastalıklar sonucu ölen kişilerin kanında yoğun oranda pıhtılaşma meydana gelir. Fakat boğulma sonucunda ölmüş ya da ani bir nedenle ahirete geçmiş kişilerin kanı sıvı olarak kalır.

benzi mum gibi olmuş

soluk benizli insanların ten rengini tarif ederken “Aynı ölü gibi” denilmesine neden olan bu ölüm belirtisinde, ölünün rengi beyazdan sarımtırak renge doğru değişim gösterir. Deride yara açılmışsa kenarları genişlemez ve yakılırsa kan ve su toplanması görülmez. Ayrıca ne kadar ışık tutulursa tutulsun gözbebekleri büyüyüp küçülmez.

İşte böyle olur. THE END. Hayat filmi biter. Mevta oracıkta kalakalır. Canlı olan diğer herkes evine döner.

amanın bu ölmüş!

Beyin ölümü... Son zamanlarda özellikle bahsi geçen bu cümle hepimizce malumdur. Beyin sapı dâhil tüm beyin fonksiyonları duran kişi “ölü” ilan edilir. Beyin faaliyetleri tamamen durduktan sonra, kalbinin atması, düzensiz de olsa nefes alması onu ölü adayı olmaktan kurtaramaz. Çünkü tüm organların fişi beyne takılı olduğundan bir süre sonra, diğer hayati unsurlar da alıp başını gidecektir. Ha “Öldürmeyen Allah öldürmez” misali, ömrü henüz bitmediği için aniden gözlerini açanlar da görülmüştür. Ama bunlar istisnadır.

Ölen kişinin hayatla ilişiği kesildiği için bedeninde birtakım değişiklikler başlar ki, buna şahit olanların bundan pek hoşlandığı söylenemez. Bu değişiklikler herkeste böyle olmayabilir ama yüzde seksen řu manzara meydana gelir:

Ölümden sonra insanın bütün kasları gevşemeye başlar. Bu sebeple gözkapakları yarı aralık durabilir. “Gözleri açık gitti rahmetlinin” şeklinde ifade edilen bu durum, kişinin dünyadaki emellerine kavuşamamış olmasından falan değil, kaslardaki bu gevşemeden dolayı meydana gelmiştir.

Ağız açılır ve çene düşer. Beden olanca ağırlığı ile yerçekimine teslim olur ve düştüğü yerde kalır.

Tüm vücuda “ölüm katılığı” denilen bir kaskatılık hâkim olur ve kişi bu dünyadan ne vaziyette göçtüyse öylece kalır.

Mesela son nefesini, elinde televizyon kumandasıyla verdiyse, öldüğünün farkına varmayanlar, çoktan öte tarafa gitmiş kişiyi hâlâ dizi izliyor sanabilirler. Fakat bir süre sonra bu katılık çözülür ve “Amanın bu ölmüş!” şeklinde ölünün foyası meydana çıkar.

resmen ölü

Sıra hukuken de ölü ilan edilmeye gelmiştir. Kişinin artık bu hayatta olmadığı, yetkili mercilerce “Kendisi dünyada yoktur” şeklinde onaylanması gerekir.

Dünyaya dair mal mülk edinme ya da borçlanma durumu artık onun için hayal olur. Adına fatura gelmez, oy kullanamaz, senet yapamaz, çek kesemez, kira kontratı imzalayamaz vs...

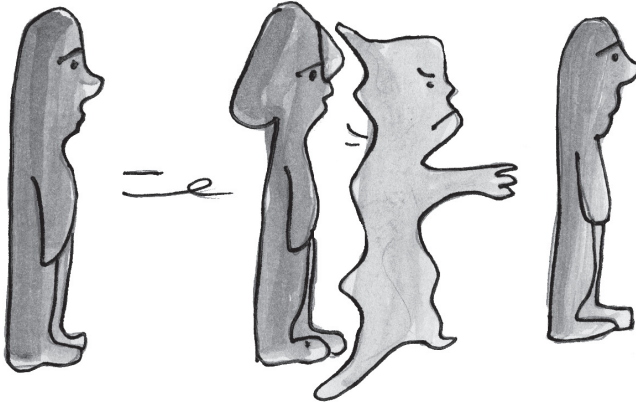
Ölü kişi, yaşarken tüm bu teranelerden bıkip “Ölsem de kurtulsam!” dediği her şeyden artık muaf tutulur.

ey ruh gittiysen güle güle

Şimdi önce şöyle bir şey var. Hadi kalp durdu, beyin de göçtü, ölümdü bitildi. Sonrasında gidileceğine inanılan yere ne gitti? Hoş, cansız bedeninin “Bu iş burada kalmaz ağalar. De haydi kalkın gidiyk!” diye ayaklanıp gidecek hâli yok. Öyleyse hâlâ yaşamaya devam ettiğimizi düşündürten şey nedir?

İşte burada zurnanın zırt deliğinden bahsetmemiz gerekiyor. Yani ruhtan. E tabii ki fincan kapatıp “Ey ruh! Geldiysen yap bi’şeyler” olayındaki şey değil burada kast ettiğimiz. O, bu mevzunun suyunun çıkarılmış hâlidir. Haydi o zaman, elimizden geldiği kadar ruhu ele alalım, diyeceğiz ama bu ruh denilen şey de ele avuca gelen bir şey değildir ki...

o kadar ruhsuz değiliz

Din ve felsefede, insan varlığının elle tutulamayan, gözle görülemeyen, kısacası maddi olmayan kısmı olarak tanımlanan ruh, teolojide ise beden ölümünden sonra, kişinin varlığını sürdüren yönü olarak anılır.

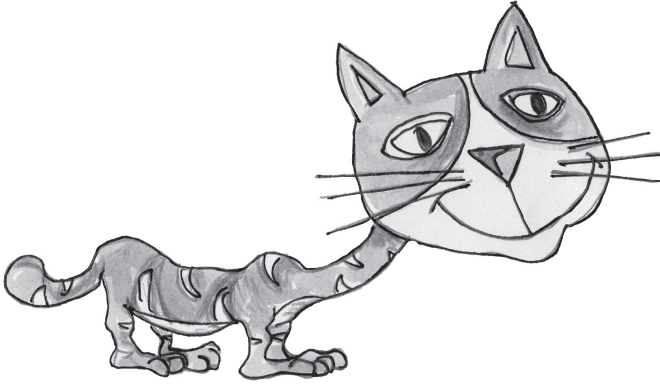
Velhasılıkelam insan, bedeninin son kullanma tarihi dolduktan sonraki hayatını ruh vasıtasıyla yaşamaya devam eder. Tabii bu kavram dinden dine, kültürden kültüre ve felsefeden felsefeye değişiklik gösterir. Ancak hepsinin ortak karar kıldığı bir nokta vardır ki; ruh denen şey asla ölmez. Hatta kendisinin, insan dünyaya gelmeden önce bile yaşadığına inanılır.

Materyalistler her ne kadar “Ne ruhu ya! Yok öyle bir şey” deseler de, kendilerine “Ay ne kadar ruhsuzsunuz” denildiğinde bu laftan alındıkları görülmüştür.

ruh idi... can idi...

Ruh ve can kavramları arasında bazı kültür, din ve felsefelerde, “Ya ne fark eder, ikisi de aynı şey işte” şeklinde ayırım yapılmamış, kimilerinde ise birbirlerinden ayrılmalarına rağmen, yine dönüp dolaşıp aynı anlam içerisinde kullanılmışlardır.

Bazısı can kavramını sadece insanlar için kullanmış, bazıları ise “Ne yani, hayvanların canı yok mu?” diye tüm canlılar için kullanmayı tercih etmiştir.

öteki köy

Tarihten bugüne kadar gelmiş geçmiş cümle uygarlıkların, ruh bedeni terk etse de, hayatın sona ermediğine dair inanışları vardır.

Ölmenin yok olmakla eş anlamlı olduğu görüşüne, neredeyse hepsi “Oldu canım, yok öyle yağma! Çok beklersiniz. İnsan anlamlı bir varlıktır. Her şey bu dünyadan ibaret olamaz” şeklinde cevap vermişlerdir.

Kısacası ölümden öte bir köy vardır. Biz şimdi eski uygarlıklar öldükten sonra, tahtalı mı tahtasız mı, hangi köye gideceklerine inanmışlar bir bir anlatalım. Artık siz, aklınıza yatıyor mu, kalkıyor mu ya da inancınıza göre hangisi daha inanılır ona göre bakıp şey edersiniz.

eski mısır'da ölüm inancı

Tarihteki hemen hemen her şeyde olduğu gibi, ruh inancı ve ölümden sonra hayatın devam etmesi konusunda da, Eski Mısırlılar diyoruz, başka da bir şey demiyoruz. Hatta Mısırlılar tarafından yazıldığı bilinen şu meşhur “Ölümler Kitabı”na bakarak, bu işin kitabını bile yazmışlardır diyebiliriz.

Kendileri ölümden sonraki yaşama ve ruh göçüne, “Yani anca bu kadar olur” dedirtecek biçimde öyle bir inanmışlardır ki, özellikle firavun kısmı, öldükten sonra da yaşayacağı diye etrafta ne kadar halk varsa canlarını çıkarmışlar, ölmekten beter etmişlerdir.

